

Diccionari JFK

El 22 de novembre fa quaranta anys de l'assassinat de John Fitzgerald Kennedy, el 35è president dels EUA. Només va governar 1.036 dies, però el seu llegat ha perviscut. Cada any apareixen noves dades de la seva vida, i així continuarà com a mínim fins al 2013, quan s'obrin els arxius de l'FBI sobre el magnicidi. En aquest dossier oferim allò bàsic de JFK, l'arbre genealògic familiar i una entrevista amb Gabriel Colomé.

Camelot. La legislatura de Kennedy és coneguda als EUA com el regnat de Camelot, en què JFK era Artús i Jacqueline, la seva muller, Ginebra. La idea ve de quan Jacqueline, després del magnicidi, va dir que una de les cançons que més agradaven al seu marit era la d'aquest famós musical de Broadway. Després es va agafar la metàfora de l'instant de glòria i perfecció per comparar-lo amb els tres anys de govern Kennedy, en què semblava que tots eren guapos i intel·ligents, a més d'eficaços. Però igual que Camelot, que va acabar com el rosari de l'aurora, també el govern de Kennedy i les esperances que emetia esclataren en mil bocins amb la seva mort i la posterior entrada en diverses guerres, com la del Vietnam.

Conspiració. La versió oficial diu que Kennedy va ser assassinat per un psicòpata anomenat Lee Harvey Oswald. Però les múltiples contradiccions en les proves i la situació del personatge el dia de la seva mort (cotxe descapotable, sense protecció als costats, corba pronunciada on el vehicle havia d'anar molt lent, testimonis que no foren escoltats, cos amagat, diversos trets, moviment del cos quan el disparen, testimonis que van acabar morint en circumstàncies obscures...) han generat moltes hipòtesis, que es recombinen entre si. Els principals possibles cervells de l'atemptat podrien ser els cubans anticastristes ressentits perquè JFK no els va ajudar prou a badia de Cochinos; o la màfia, que no sols veia un president contrari als seus interessos, sinó que no havia fet res per recuperar Cuba —on amb la revolució van perdre molts diners i molts negocis—. També hi havia els petrolers texans i el amos del complex de la indústria militar; els sectors racistes, en un

moment d'activitat del KKK, o fins i tot Fidel Castro, empenyat perquè, segons pensava, Kennedy l'havia volgut assassinar. També hi ha la teoria del cop d'estat, segons la qual els generals de l'estat major i el vicepresident Johnson havien arribat a la conclusió que JFK era un president tou, com, al seu parer, havia demostrat a Cuba tant en la badia de Cochinos com en la crisi dels míssils. I fins i tot ha aparegut un llibre en què es diu que Oswald el que volia era matar el governador de Texas, que acompanyava Kennedy i que va resultar ferit.

Cuba. És l'estigma de la presidència Kennedy, d'una banda pel fracàs de l'operació a badia de Cochinos (abril de 1961), i de l'altra per la crisi dels míssils. Pel que fa al primer, era una operació de la CIA i elements anticastristes, preparada en època de l'anterior president, Eisenhower (amb l'ajuda de Nixon), i que Kennedy va acceptar però a la qual no va donar tant suport com hagués pogut. Va ser un fracàs i no li ho van perdonar mai. L'altre fracàs, la crisi dels míssils, fa referència als tretze dies de l'octubre del 1962 en què després de descobrir míssils russos a l'illa va dubtar sobre el que havia de fer. Va iniciar el bloqueig i finalment l'URSS va cedir a canvi que els EUA retiressin els míssils de Turquia. Aquest acord també va incloure la instal·lació permanent d'una línia directa EUA-URSS, i se sospita també d'un pacte per sempre per no atacar l'illa. Això no treu que la CIA, en època Kennedy, preparés sis intents per assassinar Castro. La crisi dels míssils va dur el món molt prop d'una guerra nuclear, i la tensió no es va rebaixar, tot i que sí que, més tard, es va signar el 1963 el primer tractat per no fer proves nuclears.

Kennedy fent el discurs de la nova frontera, a l'inici de la legislatura, on deia als seus compatriotes: "No us pregunteu què pot fer el vostre país per vosaltres, sinó què podeu fer vosaltres pel vostre país." La investigació oficial va assenyalar Lee Harvey Oswald (que havia demanat la ciutadania soviètica però després es va desdir) com l'únic assassí, el qual va ser mort davant les cameres de televisió per Jack Ruby, un petit mafiós que havia col·laborat amb la CIA.

Heroi. Un dels elements quasi imprescindibles per ser president dels EUA és ser un heroi. JFK ho va ser. Durant la Segona Guerra Mundial va allistar-se a la Marina, i l'agost del 1943, mentre era prop de les illes Salomó, la seva embarcació va ser torpedinada per un vaixell japonès. Kennedy, però, va aconseguir salvar la tripulació i mantenir-la viva re-re les línies enemigues. Evidentment, la família en va fer una pel·lícula per explicar-ho. Mostra de la vigència del mite és que el juliol de l'any passat el descobridor del Titanic, Robert Ballard, va anunciar que també havia localitzat l'embarcació de JFK i que la treuria.

Irlanda. País d'origen dels Kennedy i de bona part dels habitants de Massachusetts. De fet, corre la brama que en aquest estat només per dir-te Kennedy ja tens un milió de vots assegurat. Els Kennedy, tot i que tenien el feu electoral a Boston, vivien a Nova York, ja que no suportaven que les grans famílies adinerades de la ciutat, la majoria protestants, els miressin amb menyspreu. La seva connexió irlandesa també va ser actualitat aquest se-

tembre, quan es va saber que fa deu anys el grup paramilitar UDA (probritànics d'Irlanda del Nord) va intentar cometre un atemptat contra diversos membres de la família en una estada a Belfast.

King, Martin Luther. Un dels principals elements que conformen el mite de Kennedy és la seva lluita pels drets civils dels afroamericans, representats en les reivindicacions del reverend Martin Luther King fill. L'actitud de Kennedy, però, no va ser des del principi decidida en aquest tema, i fins i tot va intentar aturar la manifestació del 1963 a Washington. Val a dir que, al Congrés, el seu partit li havia rebutjat moltes coses i els mateixos demòcrates del sud (que necessitava per ser reescollit el 1964) no estaven d'acord a reconèixer els drets dels negres. Però, finalment, i davant els disturbis del 3 de maig del 1963 a la segregacionista Birmingham (Alabama), va fer una de les seves aparicions estel·lars a la televisió per anunciar que canviaria la legislació per reconèixer el dret de ciutadania per als afroamericans (dret de vot, accés a serveis públics...). Ell, però,

no va veure mai acomplert el canvi, que va esdevenir-se un any després amb la presidència de Johnson.

Monroe, Marilyn. L'amant més coneguda de Kennedy i del seu germà Bob. Es va suïcidar, tot i que també hi ha sospites sobre la implicació dels Kennedy en aquesta mort. JFK també va tenir altres amants (una noia amant també d'un cap de la màfia, una becària de la Casa Blanca i una suposada espia nazi).

Salut. Tot i la imatge de president atlètic i sa, la salut de Kennedy era tot el contrari. Tenia problemes intestinals de petit, per als quals li van receptar esteroïdes que li van provocar osteoporosi i un mal terrible a l'esquena. També tenia la malaltia d'Addison (problema hormonal que afecta el sistema immunològic i que debilita molt), colitis, sinusitis i altres malalties. Prenia antiespasmòdics, cortisona, testosterona, antibiòtics i medicaments diversos per contrarestar els efectes secundaris del còctel farmacològic. Algun competidor va fer pública la salut de JFK, però ell sempre se'n va

sortir. Fins i tot una enquesta recent que aprofitava dades noves de l'estat precari de la seva salut preguntava als americans si el tornarien a votar: un 66% deia que sí i un 33% deia que no.

El Vietnam. Els principals biògrafs de Kennedy diuen que era contrari a la guerra, que volia treure els assessors militars americans que hi havia al Vietnam i que poc abans de morir havia encarregat un pla per iniciar la retirada a la fi del 1963 per abandonar completament el país el 1965. També afirmen, però, que no ho volia fer públic per assegurar-se la reelecció el 1964. Això els duu a proclamar que el gran trauma dels EUA amb el Vietnam no hagués estat amb Kennedy viu. De tota manera, Noam Chomsky, al llibre *Rethinking Camelot* (1993), fa un estudi exhaustiu sobre la documentació d'aquells dies i les contradiccions dels biògrafs, i assegura que la vocació pacifista de Kennedy no està tan clara. Sembla que, en tot cas, la retirada sempre estava vinculada a la victòria sobre els comunistes. De fet, quan JFK va prendre possessió del càrrec, hi havia 685 militars dels EUA al Vietnam. A l'octubre del 1963 n'hi havia 16.732.

Warren. Nom de la comissió que el president accidental, Lyndon B. Johnson, va crear per aclarir la mort de JFK. La comissió era encapçalada per Earl Warren i incloïa l'exdirector de la CIA, Allan Dulles (al qual, precisament, Kennedy va cessar de la direcció dels espies dels EUA). El setembre del 1964 va publicar les conclusions, que assenyalaven Os-

Kennedy va estar a punt de fer la guerra nuclear amb Khrushov (a la foto). La majoria de biògrafs de Kennedy diuen que volia sortir del Vietnam.

Noam Chomsky dubta en un llibre de la vocació pacifista de Kennedy

wald com l'únic assassí, oficialment un boig que havia disparat des del sisè pis d'un magatzem de llibres de Dealey Place. L'informe també deixa clar que no hi va haver cap conspiració i que Kennedy

va ser disparat des de darrere. En l'informe, de 26 volums, hi ha molts buits i moltes contradiccions, començant, per exemple, pel simple fet que ni tan sols diu el nombre de bales disparades.

Chicago. Ciutat clau que va fer guanyar les eleccions del 1960 a JFK. Els estratèges de la seva campanya van aconseguir que un bon nombre de votants demòcrates, bàsicament vinculats als sindicats afins, esperés a votar fins a última hora. Per les diferències horàries, quan a l'est ja se sap què han votat, a l'oest encara els queden tres hores per fer-ho, i es va aprofitar aquesta desavinença horària per crear un efecte sorpresa. Els analistes consideren que va provocar una eufòria per al guanyador i que, a més, va incentivar els qui encara no havien votat perquè votessin Kennedy. L'estratègia va ser un èxit, i més si es té en compte que Kennedy només va guanyar per 120.000 vots (una minúcia si es compara amb els 68 milions d'electors). Sí que va obtenir, de totes maneres, un gran avantatge en els vots electorals (303 a 219), els representatius dels estats. El Partit Republicà es va queixar que la votació a Chicago no havia estat gens clara, i fins i tot van córrer rumors sobre els pactes secrets del pare i/o el germà de Kennedy amb la màfia i el sindicalista Jimmy Hoffa. Finalment, l'equip de Nixon no va impugnar el resultat i l'endemà mateix de les eleccions, al migdia, va reconèixer la derrota, tot i que Nixon mai no va trucar personalment a Kennedy.

Oriol Cortacans

Cines Babel
Cines Albatros

Cines Albatros

Soñadores de Bernardo Bertolucci

Si presentes aquesta butlleta tindràs el següent preu especial:

Si ets subscriptor d'EL TEMPS:
4€ de dilluns a dijous
i 4,40€ cap de setmana
(cal acompanyar justificant de pagament)

Si ets lector d'EL TEMPS:
4€ de dilluns a dijous

Vicente Sancho Tello, 10. VALÈNCIA

